

Gemeente erkent 'zekere cultuurhistorische waarde' Berging Koersk eitje vergeleken bij behoud Jongeriuscomplex

● Door Ton van den Berg

Een juweeltje aan architectonisch vernuft ligt verborgen aan de Kanaalweg een beetje weg te kwijnen. Maar er gloort hoop voor dit zogeheten Jongeriuscomplex, want onlangs is er een stichting opgericht die zich inzet voor het behoud en opnieuw in gebruik nemen van de panden.

Een van de bestuursleden van de stichting Vrienden van het Jonge-

riuscomplex is Frans van Seumeren, kleinzoon van Jan Jongerius die in de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw de carrosserie- en motorenfabriek aan de Kanaalweg opbouwde. Van Seumeren is het die in 2001 de gezonken Russische atoomonderzeeër Koersk in de Barentszee naar boven wist te halen. Het behoud en restauratie van de villa, tuin en kantoor van de voormalige fabriek van zijn opa is

een nieuwe klus voor hem. Moest Van Seumeren in 2001 knokken tegen de Russische bureaucratie, in 2007 staat hij met de andere bestuursleden, waaronder Antoni Folkers van het Utrechts FBW-architecten, tegenover de Nederlandse mallemolens van instanties. De klus lijkt niet eenvoudig, al enige jaren is de gemeente in overleg met Defensie over het beheer van het terrein aan de Kanaalweg waar

Het kantoor van het Jongeriuscomplex aan de Kanaalweg had bij de oplevering in 1937 een supermoderne uitstraling.

het Jongeriuscomplex ligt. En nog steeds is er geen witte rook uit dat overleg gekomen, waarbij ook de toekomst van de terreinen van de Knoopkazerne en Kromhoutkazerne zijn betrokken.

■ WONINGBOUW

De gemeente wil graag woningbouw op het terrein aan de Kanaalweg, dat staat wel vast. En de villa, de voormalige woning van de rooms-katholieke ondernemer Jan Jongerius en zijn vrouw en kinderen, en tuin blijven ook zeker behouden omdat ze als rijksmonument zijn aangewezen.

Maar het kantoor heeft die status niet. De gemeente erkent wel 'een zekere cultuurhistorische waarde' maar dat zegt nog niets over wat er in de toekomst mee gaat gebeuren. Net zo goed dat niets bekend is over de bestemming van de villa en tuin in de toekomst.

Antoni Folkers weet wel wat hij met de gebouwen zou willen doen nadat ze in hun oorspronkelijke staat zijn gerestaureerd. Volgens

hem is de villa uiterst geschikt als een museum en het kantoor kan prima een restaurant of misschien zelfs een fitnessschool onderdak bieden.

De rijkssoeverheid is door de stichting Vrienden van het Jongeriuscomplex gevraagd het kantoor ook aan te wijzen als monument. Folkers zegt dat het gebouw onlosmakelijk verbonden is aan de tuin en villa. Eind jaren dertig bij de bouw van het complex was er ook een pergola die voor een symmetrische verbinding tussen de panden zorgde. Een probleem is dat vandaag de dag aan het complex die verbondenheid niet te zien is. Het kantoor is in de loop der jaren ook zodanig van aanzicht veranderd dat het bijna in niets meer lijkt op de supermoderne uitstraling die het had bij de oplevering ervan in 1937.

Maar het is allemaal te restaureren, zegt Folkers die beschikt over de bouwkundige tekeningen die daarvoor nodig zijn. En als het gaat om het gebruik van de panden, een jong stel heeft zich bij de gemeente al gemeld met het verzoek in het

kantoorpand een restaurant te starten.

■ AGNES

Zover is het echter nog lang niet. De stichting Vrienden van het Jongeriuscomplex staat aan het begin van een lange weg, waarbij de berging van de Koersk nog een eitje zal blijken te zijn. Gelukkig staat Van Seumeren er als familielid niet alleen voor. Bijna iedereen in Utrecht die Jongerius heet is op een of andere manier van familie van de voormalige, in 1941 overleden fabriekstycoon Jan Jongerius en is van plan een steentje bij te dragen aan het behoud van het voormalige familie-eigendom. Ook FNV-voorzitter Agnes Jongerius (haar opa was een neef van Jan) staat klaar om aan te pakken, verzekerde ze onlangs bij een bijeenkomst in architectuurcentrum Aorta waar een expositie over het Jongeriuscomplex te zien is.

Honderden bezoekers zijn al naar de tentoonstelling gekomen en directrice Eveline Paalvast van Aorta zegt dat onder hen veel voormalige werknemers van Jongerius zijn die volop enthousiaste verhalen vertellen over de fabriek en zijn voormalige eigenaar. De fabriek hield op te bestaan in 1955 want een doorstart na de Tweede Wereldoorlog onder leiding van Co Jongerius werd geen succes. Het terrein kwam daarna in handen van Defensie die er een opslag had.

Dat de villa, waarin veel art deco is toegepast, de tuin en kantoor als geheel bij elkaar moet blijven, dat vindt ook de internationale organisatie DOCOMOMO, die zich inzet voor jonge moderne architectuur. Het is steun die Frans van Seumeren en de andere Vrienden goed kunnen gebruiken.

Wie de expositie over het Jongeriuscomplex in architectuurcentrum Aorta (Achter de Dom 14) nog wil zien moet snel zijn: vrijdag 17 februari is de laatste dag.